

*
Megjelen csütörtökön

Előfizetési ár:

Egész évre 4 frt 50 kr.
Fél évre 2 frt 30 kr.
Negyed évre 1 frt 20 kr.
Egyes szám 10 kr.

*

HONTI LAPOK

Felelős szerkesztő: HALÁSZ FERENC.

*
Szerkesztőség éskiadóhivatal
I P O L Y S Á G.

Hivatalos és magánhirdetéseket mérsékelt árszabás szerint

*

⊙ Ipolyság, 1899. augusztus 24. ⊙

Gabonánk értékesítése.

A mezőgazdaság legfőbb munkaideje befejeződött: az aratás elkészült és az egész országban folyik a garmadában álló termés cséplése. A mit a természet adott, most már megváltozhatatlan; épp ezért érkezett az ideje annak, hogy immár nem látszólagos körülmények nyomán, hanem a valóságos állapot alapján lehet megítélni az idei év eredményét a magyar mezőgazdaság egész területére nézve.

A földmivelésügyi minisztérium a gazdasági tudósítói intézmény kipróbált szervezetének segítségével már is megállapította, hogy mit hozott az országnak az aratás. Az egész eredmény átlagosan közepesnek mondható: a mennyiség felülmúlja a tavalyi termést, a minőség pedig általában határozottan jobb. Az egyes gabonafajokból nevezetesen a legfőbb termény sikerült: búzából 37.6 millió métermázsánk van, azaz közel három millió métermázsával több a tavalyinál. Az egyéb termények mennyiségbeli eredménye körülbelül a tavalyi színvonalon áll. Igaz ugyan, hogy a rozs, zab és árpa talán kevéssel gyengébben sikerült, ámde viszont a későbbi termények sokkal kedvezőbben állanak, nevezetesen a kukorica, a vetemény, a cukorrépa határozottan jó aratást ígér s ugyancsak kedvezően áll a dohány s a szőlő is.

Ez a foglalatja a termés eredményéről szóló hivatalos jelentésnek, amely, hogy megbízható, sőt talán túlságosan szigorú az adatok megítélésében, az tudvalevő. A mit a termés hozott: a magyar mezőgazdaság meg van vele elégedve. Oly régóta nem volt amolyan igazán jó termésünk, amilyent a régebbi esztendőik sűrűbben hoztak, sőt a legutóbbi időben oly végtelenül sok csapás és egyéb baj sujtotta mezőgazdaságunkat, hogy bizony alaposan lejjebb szállottak igényeink s igen kevéssé javulással is elégedettek vagyunk.

Igy aztán az idei közepes eredményt is készséggel fogadtuk s annak a mindenüvé szétterjedő összeköttetésnek révén, a mely a termés-eredményt az ország gazdasági viszonyainak valameny-

nyi ágazatával egybefüzi, — már a közepes terméstől is bizonyos nagyobb hatást várunk közgazdasági életünkben. Amiként az előző évek kedvezőtlen termés eredménye részben feltartóztatta a gazdasági haladást, részben pedig lehetlenné a prosperáló működést ott, a hol az egyébként nem maradhatott volna el, épp úgy kell a kedvezőbb termés eredménynek a maga hatását a gazdasági élet egyes ágazataiban érvényesítenie. Ez a természet törvénye, melyet elmaradhatatlannak mond a logika és a melynek megvalósulására épp azért méltán számít az ország.

Ami a kedvező termés-eredmény érvényesülést illeti, ebben a tekintetben alig van ok az aggodalomra, avagy behatóbb vizsgálódásra. A külföldi államok termésviszonyai olyanok s nevezetesen a rendszerint velünk versenyző országokban olyan abszolút rossz az aratás, hogy gabonánk értékesítésének útját ugraszólván előre lehet látni. Semmi kétség: a külföld szívesen fogja megvásárolni a magyar gabonát s meg fogja fizetni az illő árat: így tehát gabona exportunk sikere ebben az évben jó árak mellett biztosítottak látszik. Az átlag évi 25–26 millió métermázsára becsülhető belföldi fogyasztást leszámítva jó tíz millió métermázsza búzát szépen exportra vihetünk ezidén és valószínű, hogy a 9–9½–10 forintnyi árat megkapjuk érte. Ez körülbelül a logikus számítás, mely azonban talán a minimumot jelzi, mivel gazdaságunkban meglehetősen nagy párt számít ezidén a 12 forintos árnívó visszatérére, jóllehet viszont a gabonakereskedelem ennek lehetőségét a viszonyok figyelembevételével kizártnak tekintik.

Akármit valósuljanak ezek a számítások és reménységek, kétségtelen az, hogy a termés értékesítésének sikerével kell kiegészítenünk a gazdasági eredményt. Az export lebonyolítása ezidén még a szokottnál is is jelentősebb feladatként áll előttünk, mert hogy minél előbb, minél jobban s minél zavartalanabban jussunk ki gabonánkkal a világpiacon: ettől függ a kilátásban levő eredmények megvalósulása. A magyar közlekedési szervezetnek, a magyar gabonakereskedelemnek és általában minden érdekelt té-

nyezőnek nincs tehát most fontosabb és sürgősebb teendője, mint-hogy közreműködjen és minden telhetőt megtegyen a gabonakivitel gyors sima és előnyös lebonyolításában. A magyar gazdasági közönség és általában az egész hazai közgazdaság ezt méltán várja és reméli az illető faktoroktól. Épp ezért a magyar államvasutak elnökgazgatójának abbeli kijelentése, hogy a vasuti intézmény készen áll a reá váró feladat lebonyolítására, határozottan időszerű volt és megnyugtató hatást tett minden részen. Kétségtelen, hogy a többi tényező sem marad el ebben a tekintetben és nevezetesen a hajózás annál kevésbé, mert Románia kedvezőtlen termése amugyis felszabadítja a rendszerint ott foglalkoztatott hajórajt a fuvarozási munkától.

Ilyként tehát a viszonyokhoz képest ezidő szerint kielégítően áll most a magyar mezőgazdaság.

Egy gazda.

Megyei tanító egyesület.

(Néhány szó Hontvármegye tanítóhoz.)

Ipolyság, aug. 23.

Vakációzásom alkalmával a szomszéd vármegye területén egy kartársamnak voltam vendége. Sok minden tanügyről folyt a beszéd. Meghántuk, megvetettük sorsunkat.

Ily beszélgetésünk során az általános tanító testületek célszerű volta fölött mondotunk ítéletet és midőn arra a kérdésre került a sor, hogy hát nálunk Hontvármegyében van-e ily egyesület? — mondhatom szégyenpir futotta el arcomat, midőn „nem-mel” voltam kénytelen válaszolni.

A szégyen tudatában erősen feltettem magamban minden lehetőt megtenni, a mi szerénységemtől telik — az általános tanító egyesület megalakítása iránt.

Mi is az általános tanító egyesület?

Egy vármegye területén működő tanügy munkásoknak *vallás különbség nélkül való* olyan tömörülése, mely a népnevelésügynek nemzeti alapon való tovább fejlesztését, a napi rendben levő tanügyi kérdések megvitatását s a népnevelésügy munkásai érdekeinek minden téren való megvédését van hivatva szolgálni és szolgálja is.

Azt mondhatja valaki, hogy vannak nálunk is tanító körök, ezek eléggé szolgálják a fenti célt.

Igaz, vannak tanító köreink. Nem vitatom. Ezek szintén szolgálják a tanügyet, de azt igen is állítom, mert állíthatom, hogy ezen körök működése nem üti meg azt a mértéket, melyet ily egyesületnek elérni kell, mivel csak fő munkát teljesítenek akkor,

midőn az országos egyesület érdekköréből távol kicsiben teljesítik azt a magasztos munkát, melynek kivételében szétforgácsolt erők említésre méltó eredményeket nem produkálhatnak.

Nem célok nekem fennálló tanító köreink értékét alászállítani, sőt emelői akarom azzal, hogy egy nagyobb szerves egész részeseivé kívánom tenni és munkájukat végeredményben hatványozni.

Csak vállvetve kifejtett erő, csak tömörülés okozta összműködés szülhet nagyot, szétforgácsolva elveszünk a világnak nevezett ürben, működésünk és munkánk nem nevezhető annak, mert elvész az azzal a nagy és magasztos munkával szemben, melyet a nagyban fellendült népnevelésügy érdekében alakult hatalmas köreink elismerésre méltó törekvése érvényesít.

Megragadom az alkalmat kedves kartársaim! hirdetem az általános tanító körök fontosságát és egyedül célra ható szükségességét.

Tömörüljünk mi is, vegyünk példát a szomszéd vármegyékben működő ilyenemű egyesületektől, álljunk egymás mellé, vessük össze vállainkat és ezáltal kifejtett erőnk hatalmas tettekre képesít.

Az általános tanító egyesület megalakítása éppen időszerűnek mutatkozik, a mennyiben felsőbb hatóságunk szintén annak megalakításán fáradozik. Ne nézzük tétlen munkáját, fáradjunk mi is, hogy minél előbb megalakíthassuk az egyesületet, hogy ne kelljen pirulnunk a szomszéd előtt, ki ily egyesületnek szerencsésjére tagja lehet.

A közöny a legszentebb ügyet is dugába dönti, a tétlenség és henyeség a legrutabb valami, a mely az emberi kebelbe fészkelve, a legsajnálatosabb körülmények szülő oka.

Vegye szívére mindenki mily kötelezettségekkel tartozik hazája és a nemzeti népnevelés iránt. Vegye fontolóra ki-ki, hogy saját érdekeit ki mozditja elő, ha saját maga összetett kezekkel nézi közöny okozta romlását?

Kedves kartársaim! hallgassatok a hívó szóra, sorakozzatok a kibontott zászló alá és ha majd tette kerül a sor, mutassátok meg, hogy érdemesek vagytok a népnevelésügy munkásainak magasztos címére.

Jávör B. Lajos.

HONTI ALBUM.

Pongrácz Lajos.

Csak kongasd, kongasd harangozó! busan, szomoruan Nézd „felhőbe hanyatlott a drégeli rom” is, hisz itt hozzák a vármegye leghübb fiát, Szondi diesőségének esodálóját, emléke ápolóját.

Csak kongasd, kongasd harangozó! busan, szomoruan. Nem látod az általános gyászt, a meghatottságot, az igaz bánatot az arcokon? Itt van a vármegye, itt az egész falu népe.

Nem látod, hogy a koporsó körül — —
„Két ifju térdel, kezükben a lant”

— — — — —
Szondi két dalmoka — az.

— — — — —
„Ott térdel a gyöngypár, kezében a lant,
És pengeti, pengeti, sirván:
Meghalt Pongrácz Lajos!”

— — — — —
Nagy kort ért el s mégis nehéz tőle a válás. El voltunk halálára készülve s

mégis oly borzasztó a tudat, hogy ő már nincsen többé.

Meri Pongrácz Lajos még mindég tevékeny munkásságot fejtett ki. Ő csak a hivatalától vált meg, de nem vonult vissza irodalmi és hírlapírói működésétől. Ő a megyének volt csak nyugdíjasa, az irodalomnak s a zsurnalisztikának élénk szellemű aktív tagja maradt egész halála napjáig.

Hosszu pályát futott be Pongrácz Lajos s e hosszú pályát befutotta tisztességesen. Tisztességesen a becsület és tisztességesen a hazafiság szempontjából.

Olyan sok oldalú volt az ő köztevékenysége, hogy arról egy tárca keretében megemlékezni igen bajos s ezért csak a fő momentumokra szoritkozom, hogy úgy a mennyire bemutassam Pongrácz Lajost k. olvasóimnak, a kiknek újabb generációja bizony már csak hallomásból tudja, hogy kiye, mije is volt e vármegyének Pongrácz Lajos?!

Esküdtségen kezdte s az alispánságon végezte.

Oh de ez idő alatt mennyi mindent át kellett neki élni; mennyi mellőztetést elszenvedni.

Hány ízben lettek korra fiatalabbak, érdemre jelentéktelenebbek elébe tolvá.

Mikor tudta az alispánságot elérni! Már hajlott korban, de azért friss szellemmel.

És 81 ben is talán csak azért lett meg alispán, mert az alispánság ép akkor senkinek sem kellett. Arra mutat egy levél, a melyet egy befolyásos képviselő irt abban az időben hozzá, a melyben pártfogását igéri neki azon esetben, ha egy fiatal földbirtokos (neveket nem akarok a gyász e pillanatában említeni) nem reflektál az alispánságra.

Tehát hajlandó lett volna egy képviselő (és neki bizonyára tekintélyes pártja is volt) újra mellőzni Pongrácz Lajost, egy olyan emberért, a ki a közigazgatási pályán absolute nem is szolgált addig.

Az illetőnek nem kellett-e az alispánság vagy pedig nem akart ő Pongrácz Lajos ellen fellépni, nem tudom, de az tény hogy volt egy csoport, a mely már Isten tudja hányadszor, de akkor is képes lett volna a „jó” Pongráczot az alispáni szék-től eltolni. Nem is mindég jó az, mikor az ember olyan nagyon jó.

Az emberek az ilyenekkel könnyebben el mernek bántani. Alighogy Hontmegye szolgálatába lépett, az irodalom mezején is munkálkodni kezdett. Eleinte versekkel lépett fel s 1838-ban egyszerre két kötet költeményt is bocsájtott közre.

A „Jelenkor”-ban pedig honti dolgokat irt. 1841-ban indult meg Kossuth „Pesti Hírlap”-ja. Ehhez a zászlóhoz szegődött s Hontban ő lobogtatta Kossuth zászlóját. Honti rendes levelezője lett a lapnak s levelei élénkek, szellemesek s olykor csipősek is.

Meg is kapta a jutalmat a vármegyétől 1845-ben, a mely évi tisztujtáson — miután az ugynevezett kövező gyűlésen a konzervatívok diadalmaskodtak — a hivatalából kimaradt. A muzsának több időt szentelhetett ezután. S ekkor nagy irodalmi munkásságot is fejtett ki.

Az országot akkor járta be, a mely utazása után adta ki 1846-ban: „Magyar uti képek” című könyvét.

Elkövetkezett Hontban a béke 1848-ban „Az évekig tartott s országos hirre jutott

elkeseredett harcát a pártoknak kibékülés követte.” Midőn az ellenzékiek, kiknek első sorában harcolt Pongrácz Lajos, mindég — először ebédelték Luka Sándor főispáni helytartónál, érkezett a hír, a Bácsben is kitört forradalomról, mire a jelen voltak közül többen elsápadtak, Pongrácz Lajos pedig — mint a „Kivonatok”-ban megjegyzi, sikerült jóslással, megjegyezte két szomszédjának, hogy a restaurációból, — a mit a főispáni helytartó április 13-ikára ígért meg a kibékült pártoknak, nem lesz semmi. Nem hitték el, pedig Pongrácznak igaza lett. A vármegye nem restaurált csak 61, illetve 65, s végleg alkotmányosan csak 67-ben.

A 48-iki tisztujtást a kardok esőrgése, az ágyuk dörgése váltotta fel. Nem kortesok, hanem katonákra volt akkor szükség. Az igaz, hogy a vármegye intelligens osztályából honvéd ugyan kevés akadt. Hej bezzeg ha kortesekre volt szükség, volt akkor mindég több a soknál.

A mint elkövetkezett március 15-ike a szabad sajtóval, Pongrácz Lajos már áprilisban kiadja előfizetési felhívását a „Honti Ujság”-ra.

Ezeket mondja benne:

„Hont valamint nevével, ugy szellemével sem maradt el az anyai hontul, nem egyes megyék szellemi mozgalmaitól.

Felytatni, terjesztetni a vidéken a szellemi forradalmat, annak békés iránvt adni, felvilágosítani a népet, hatni a közvéleményre — — — —” A lap politikai irányára nézve csak enyit ir:

„Politikai elveink ismertebbek a „Pesti Hírlap”-ból, sem hogy azok fejtegetésébe boesátkoznunk kellene.”

Az előfizetési felhívás után „Egy pár szót” intéz az ipolyi (a hol szolgabíró volt) s általa a többi járás népéhez, melyet így végez: „S most isten veletek édes barátim, kedves atyámfiai! Ha élünk, már Pünkösdre kaptok tőlem ujságot s ez legyen egyszermind értetek a magyar szabadságnak honti első pünkösdi rózsája!”

Hanem az ujságból nem lett semmi. Nem toll kellett már ide akkoron, hanem kard.

És Pongrácz Lajos, a kibén a vitézi tulajdonok nem nagy mértékben voltak meg, kardot kötött s teljesíté nemzetőri szolgálatát a megyében s később Pesten is, de biz ő az éjjeli vártárol is szívesen kiváltotta magát — egy huszasért. Ez volt akkor a vártának a taksája. Nemzetőri szolgálatát leírja a „Szemelvények”-ben is. Ő maga is elismeri, hogy az ő kezebe már csak inkább való a toll, mint a kard.

Egyszer nappali vártán volt s a tiszt déli harangozáskor imát vezényelt; Pongrácz Lajos az őrség élén oly tisztelgést adott, mint a melyet a katonai feljebbvalóknak szokás.

E szabálytalan tisztelgésért kinevelték, de azért Pongrácz Lajosnak sose ment a fejébe, hogy mért ne adhatná meg ő azt a tisztelgést az Istennek, a milliók urának, a melyet meg kell adni a kapitánynak, a század urának?!

Eljött az ősz s Pongráczot Kossuth pénzügyminiszteri titkárnak nevezte ki.

A politikai szolgálatokat Kossuth is honorálta. Pongrácznak a „Pesti Hírlap” neves levelezőjének bizonyára csak egy szavába került és Kossuth rögtön alkalmazta őt a saját miniszteriumában. A mint

Kossuth hatalomra került, mindjárt a maga embereit hozta be. És helyén is van ez, különösen mikor oly érdemeket szerzett férfiak alkalmaztatásáról van szó, mint a milyen már azon időben is volt Pongrácz Lajos.

Az adó és pénzügyi osztályba került. Hogy az adót meddig srófolta, arról nincs tudomásunk. Dehogyan srófolni neki is kellett, azt gondoljuk, mert Kossuth kormány, Bach világ, Deák kormány, a vagy Tisza korszak alatt a fináncok már arra vannak teremtve. Fuss vagy srófolj. És ő nem futott. Csak akkor futott szerte a hazában, mikor mindennek vége lett.

A német világ következett el. Kenyér után kellett nézni. Kinálták őt a bécsi piacról finom fehér kenyérral, puha kalácsesal, de ő a barnához nyult, mert ezt magyar kéz adta.

Elmondta Pongrácz is Petőfivel az édes anyához, a magyar hazához:

„... Csak add elém, anyám,
Bármilyen barna is az a kenyér,
Itthon sokkal jobb ízű én nekem
A fekete, mint máshol a fehér.“

Biharba költözött, a hol jószágigazgatóságot. Hogy a gazdaságban nem volt valami nagy portentum, én csak gondolom, de nem tudom. Én azt hiszem, hogy ő is azok közé a gazdák közé tartozott, a kik szeretnek szántani, „hat ökröt hajtani,“ de csak úgy, ha a babájok jön.

„Az ekét tartani.“

De hát a mit a tulajdonos keresett Pongráczban, azt meg is találta benne. Ó becsületes embert, hű gazdatisztet keresett s Pongráczban olyat talált.

A többi az Isten kezében van. Az adja a sovány, de a bő esztendőket is.

A mint a „Pesti Napló“ megalakult, odaállt be ő is külmunkatársnak, levelezőnek s hűen kitartott mellette egész a 70-es évek végéig. Számos érdekes levelet bírjuk ez időből. A mi mostani honti levelezőink ugyancsak tanulhatnának tőle. Nem egy két sornyi száraz tudósítást irt ő a lapokba, hanem érdekes, szellemes cikkeket, a melyek közül bármelyiket az akkori idők remek *korrajzának* fogadhatunk el.

A „Pesti Napló“-ban jelent meg 1860-ik év október 3-ikán „A Szondi-émlék Drégelyen“ című cikke, a mely cikk volt a legelső mozzanat, a csak évek múlva Simor primás bőkezűségéből létesített, általa 1885-ben felszentelt Szondi kápolna-émlék történetében.

Szomoruan, csüggeteg kedélylyel írja fenti közleményében:

„... maiglan pusztán áll a hegy, mely elé maga a nemes keblű ellenség temetése el a legyőzött hőst s az általa emelt hármass emlékek — sirdomb, lándzsa és zászló rég eltűnének a helyről s a három század enyészttével is sirjához föl-föl zarándokoló hálás ivadékok még mindig méla busan kérde Kőleseyvel:

— — — hol csorga ki vére?
Nyughelye hantjai közt, hol nyög az estveli szél?

25 év, kerek egy negyed század folyt le, a mig Pongrácz Lajos megérhette, hogy vármegyéje legdicsőségesebb, legvirtezebb hőségnek egy nevéhez méltó emlék állítatott.

E 25 év alatt egy percig sem pihent Pongrácz Lajos, hogy kedvenc eszméjét minél előbb megvalósíthatva lássa. Irt, szónokolt, agitált, gyűjtött, tánemulások és hangversenyeket rendezett, felol-

vasott, de bizony a Szondi alap csak lassan nőtt.

Sőt egy merész tervet is kigondolt, azt híven, hogy ez által országos mozgalmat fog elérhetni a Szondi ügyben. Magát Erzsébetet, a felséges asszonyt akarta megnyerni, mint a Szondi emlék pártolóját. És sikerült is. Különbféle ügyes diplomáciai utakon sikerült Erzsébet Ő Felségétől 100 frtot aláírni magánpénztárából a Szondi emlékre Pongrácz e legkegyelmesebb adományt igyekezett is Drégely hőse emlékének javára kiaknázni a hírlapokban, de bizony az országos érdeklődés elmaradt. A magyar nemzetnek tetszett a dolog, azt mondta, ez szép tett volt, de — nem adott semmit.

Hanem pártokra szakadt még a Szondi emlékügyében is, Elegendő alap még távolról sem volt, hanem magyar szokás szerint azon már erősen veszekedtek, hogy az emlék *szobor legyen-e. vagy kápolna*

A bőkezű Simor döntött. Kápolnát, remek kápolnát emeltetett.

De azért szobra is van a hősnak.

Ott ben a kápolnában. Kiss György mintázta. És van egy egész irodalma Drégelynek és hőségnek. Ezt pedig Pongrácz Lajos írta és szedte össze a két kiadást ért „Szondi Album“-ban.

Oly emléket állított ovvel kedvené hőségnek, a mely még értékesebb és marandóbb a márványokból és gránit kövekből készült kápolnánál is.

És miként Simor neve örökké összeforrt Szondi nevével, azonképen Pongrácz Lajos neve is elválaszthatatlanul össze lesz kötve az idők végtelenségéig a drégelyi hős dicső nevével.

De mig e szent, szép cél elérésére fordítá fő gondoskodását s munkásságát, ráért Pongrácz Lajos még sok, különböző irányban is tevékenyen és sikeresen működni.

Az 1861-iki rövid főjegyzősködése után Esztergomba költözött s megalapítá 1863-ban az első helyi lapot az „Esztergomi Ujság“-ot. Ezen szerkesztői pályafutásáról érdekesen emlékszik Pongrácz a „Szemelvények“-ben:

„... most a sajtó-szabadság virágzó korában élő — az akkori ujság-stemplit sem ismerő — nemzedék, alig képes fel fogni azon különféle akadályokat és nehézségeket, melyek egy vidéki, ehez kisebb városi lapnak ujába gördültek s valóban — ha szabad magam így kifejeznem — diplomáciai tudománytal kellett birni egy „esztergomi“ lap kiadójának, mert ha az szorosán *egyházi* válik, tán fennálhat, de nem lesz olvasva a világi közönség által; ha *hivatolossá* válik, azon időben elfordul attól a polgári és földbirtokos független osztály, sőt a hazafias érzelmű klérus is; ha pedig kizárólag *ellenzéki* lesz — már t. i. a mennyire ez időben lehetett — ellenségévé teszi a megyei és városi tisztviselőket, a romélhető előfizetőket.“

1865-ben újra Hontban látjuk. Az alkotmányos tisztikarban mint törvényszéki ülnök foglalt helyet. De az ő szelid egyénisége sehogy sem békült ki ez állással, a melyben neki esetleg még halálos ítéleteket is ki kellene mondani.

Ő mondja ki a halálos ítéletet, a ki szolgabíró korában soha senkit még meg

se botoztatott, pedig a negyvenes években ugyancsak járta még a „deres“.

1867-ben e természetével sehogysem egyező állásból szerencsésen kiszabadult s lett főbíró az ipolyi járásban. Így ment Pongrácz Lajos — visszafelé.

Mások, kevésbbé érdemesek fokoként (sőt egyszerre ugorva) mentek előre, ő szépen, lassan, fokoként ment hátra. Az 1861-iki főjegyző lett, 65-ben ülnök, 67-ben főszolgabíró.

Járását jósággal, szelidséggel igyekezett igazgatni. A perlekedő feleket rendesen kibékítette. Itélet, az ő főbírói ideje alatt vajmi kevés került ki a szolgabírói hivataltól.

Neked is igazad van, de meg neked is. Ne veszekedjete, béküljete ki s hagyjatok nekem is békét. Körülbelül ez volt a hivatalos mottója. S a béke szavával rendes győzött.

Ezen időtől, állandó letelepedésétől kezdődik közéleti és társadalmi, művészeti, irodalmi munkásságának oly hosszú láncolata, a melynek minden egyes szakáról hosszan s érdekesen lehetne írni s rajzolva a kort, minden téren az ő vezér alakját látnók kimagasodni.

1868-ban alakult meg Ipolyságon „Ipolyság m. város szépitészeti s anvagi jólétét előmozdító társulat“ a melynek Pongrácz Lajos elnöke lett. Négy szakosztályra oszlott, volt *kertművelési, szőlő és borászati, szépitészeti s végül város kivilágítási* szakosztálya.

A mostani új város helyén, a káptalani telkek mellett volt akkor egy elhagyott piszkos rész, abból e társulat Pongráczzal az élén *sétatér* alkotott.

1869. május 23-ikán volt az ipolysági sétatér ünnepélyes megnyitása, a mikor Pongrácz egy „Prolog féle felolvasást“ tartott. Pajor, az ő dalnoktársa szavalt s a vége muzsika és tánc volt.

Ezen időkből a sétatér igen felkapott hely volt a közönség részéről. A nyári hónapokban minden vasárnap cigányzene mellett ott adott találkát egymásnak a sági publikum.

A társadalmi élet vig, kedélyes, barátságos volt. S hogy ezen társadalmi mozgalmaknak Pongrácz volt az éltető lelke, az köztudomásu.

Megtáncoltatta az ő kedves közönségét mindenre a világon s a közönség szívesen táncolt. Lámpákra, könyvtárra, az ipolysági új elemi iskola fölszerelésére. De ez mind semmi. Hanem még a *vármegyeház csillárára* is ő gyűjtött a táncvigalmak hatosaiból. 1869-ben a m. történelmi társulat vidéki nagy gyűlését Ipolyságon tartotta. Hogy e tudós társaság oly kedvező fogadtatásban részesült megyénkben. azt Pongrácznak lehet köszönni. Ővé volt a tapintatos rendezés érdeme. ugy ezen, valamint a „*nemzetközi őstörténelmi s embertani kongresszus*“ ki-rándulása alkalmával is, mely 1876-ban Magyaradon folyt le.

1871-ben egy fényesen sikerült *Reményi* hangversenyt rendezett a honti születésű művésznő *Mányik Ernesztin* siremléke javára.

1877-ben pedig a *polgári leányiskola* javára hozott össze egy szép koncertet. melyen *Podhorszky Gizella* tűnt fel bajos énekével.

A hetvenes években megalakította az ipolysági *műkedvelői társulatot*.

Sok diadal, számos siker fűződik e társulat szerepléséhez. Hány kellemes estét szerzett e kis művészi csapat a honti közönségnek. Pongrácz Lajos volt persze a fő-fő minden egyéb.

Rendező, sugó, öltöztető, kellékes, még színlapkihordó is. De hát olyan szép és művészi gárdával, mint a melyet ő teremtett nem volt nehéz a szigorú közönség és a kritikusok szívét meghódítani.

Csak nehányat sorolunk fel.

A legkedvesebb bábja volt neki *Axman Olga*. Erős vetélytársai voltak a korán elhunyt művésznőknek *Vidák Irén*, *Keller Ilka*, *Sebe Irén* urhölgyek.

Hanem azért nincsen rózsza tövis nélkül.

S mennél több rózsza között van az ember, annál könnyebben rábukkan a tövisre.

A műkedvelői társulat tagjai között többször kiütközött a versengés a szerepek miatt. Mindenki — férfiak és nők egyaránt — csak jó és nagy szerepet akartak.

Csak úgy birta azután őket lecsendesíteni és kibékíteni, hogy ő elfogadott és eljátszott egy olyan szerepet, a melynek egész mondókája abból állott, hogy „Jó reggelt!” „Jó éjszakát!” És ez hatott. A béke helyreállott s a siker megvolt.

De nem csak a műkedvelőknek volt ő a vezére de a *vidéki színészeknek* is a mecénása. Nem csak bérlet ő minden színtársulatnál, hanem bérleteket is gyűjtött és közönségét toborzott; sőt a háza is nyitva állt előttük. Emlegették is szerte a hazában a jó, a szíves, a készséges Pongrácz Lajost. a kinek párjára nem igen akadtak egyhamar az országban.

Mikor alispán lett, a hivatalos ügyeken kívül akkor is kiterjedt a figyelme minden más irodalmi, tudományos, művészeti s köznevelődési kérdésre.

Neki köszönhetjük a *községek neveinek megmagyarosodását*.

1887-ben rendezte az *Ipolyi ünnepélyt* az Ipolyi születési emléktáblájának leleplezésével egyetemben.

Ugyanezen évben tervezte, hogy a székház nagy termének belső menyezete honti családok cimereivel láttassék el. De ezt (72 cimere lett volna szükség) nem birta kivinni, hanem e helyett a megyei családok cimereit összegyűjtve, azokat a vármegye kis termébe helyezte el.

Nem *arisztokratikus* szempont vezérelte Pongráczot e tervében, hanem tudományos történelmi, heraldikai cél lebegett előtte.

1886-ban felhívást bocsátott ki a drégelyi kirándulások tárgyában. A vágra egy pavilont akart építtetni a kirándulók, a majáliszók részére. A várhoz vezető utakat jókarban tartani, a romokat fentartani célozta a felhívása.

Ugyanazon év március havában rendezte az ipolysági kaszinó egyesület 50 éves jubileumát, mely alkalomból annak történetét is megírta.

A kaszinó — melynek évekig igazgatója is volt — szintén sokat köszönhet Pongrácz Lajosnak.

Könyvtárának egy részét már előbből a megyének ajándékozta egy vármegyei könyvtár létesítésének alapjául, egy másik részét pedig a kaszinónak ajándékozta oda.

Azonkívül a kaszinó gondjaira bízta az ő kedves Szondi múzeumát, a mely tulajdonképen igazi kezdeményezése a mi honti múzeumunknak, a mely iránt rendkívüleg érdeklődött s még életében sok értékes tárgyat ajándékozott a múzeumnak; halála után

pedig a család kegyeletéből szintén sok adományban részesült az ő hagyatékából a boldogult által oly annyira várt honti múzeum.

Hosszu életében sok érdemes, hasznos dolgot művelt a mi veterán bajnokunk. De egy kedvenc eszméjét nem birta megvalósítani. Már vagy 50 évvel ezelőtt foglalkozott avval a nagy gondolattal, hogy megírja Hontvármegye történetét. Egyizben Gyürkyvel ketten akarták e nehéz munkát elvégezni. Azt hiszem nem Pongrácz lelkesedésén és akaratán mult; valószínűleg a vállalat nagy anyagi nehézségbe ütközött.

Nem irtad meg a vármegye történetét fényes toladdal megyénk jelese.

És jól tetted. Mert az a nagy és dicső és hosszú korszak, a melyet te a vármegye javára és dicsőre átéltél, bizonyára ismert szerénységednél fogva nem lett volna hüen, igazságosan megírva. Te dicsőítetted volna olyanok tetteit, a kik érdemekben téged meg sem közelíthetnek. Te a megyében oly nagy alak voltál, oly sok szép, üdvös tett jelzi élted minden szakát, hogy te nem mások törpeégeit voltál hivatva jeles tolladdal nagyokká varázsolni, hanem te oly multu férfi vagy, kinek tetteiről fényesen kell megemlékezni a vármegye jövődjének történetírójának.

Mögötted oly gazdag mult zárult be, hogy te magad nagy és sok munkát fogsz adni a megyei historikusoknak.

Mielőtt bevégezném a nekem oly fájdalmasan eső ezen megemlékezést, röviden akarok szólani még róla, mint magán emberről.

Maga a szelidség, jóság, igazság volt.

Ha a régi időkben, a nagy ellenzéki korszakban tolla vagy szava néha erős is volt, azért sose sértett senkit, sose bántott meg senkit. Azt hiszem, nem is volt afférja soha az életben.

Nem hiába újságíró volt, de kedvelte is a hírlapokat. Szerinte csak az volt az igaz, a mi az újságokban ki volt nyomtatva. A mit ő nem olvasott, azt nem is hitte, hogy megtörténhetett.

Az utolsó években a „*Budapesti Hírlap*” volt kedvenc lapja. Még betegsége utolsó napjaiban is felolvastatta magának *Emma* leánya által, a ki oly önfeláldozón, hüen, szeretetteljesen ápolta a nagy beteget utolsó órájáig. Mikor már nem kívánta a lapot, tudtuk, hogy hamar vége lesz. És csakugyan, harmadnapra már kiszenvedett.

Talán még a „*B. Hírlap*”-nál is jobban szerette a „*Honti Lapok*”-at, az ő megyei lapját.

Ha már szombaton nem érkezett meg rendesen, oly roszkedvű és türelmetlen lett és mindjárt reklamálta.

Kritikát is gyakorolt, s őszintén megmondta, ez jó volt, ez kimaradhatott volna. S ha sikerült egy szám, annak már mindjárt gratulált.

Utolsó cikkét is a lapnak írta. Őrizzük meg e számot hüen sokáig, mert ily neves munkatársa nagy kérdés — lesz e még lapunknak valaha. Jobbakarója mint ő volt semmiesetre sem.

A doktorokkal sok baja volt Pongrácznak életében. Sok baja volt, de azért szerette őket, Ipolyságon az ő *Bakója* nélkül már élni se tudott. Mikor az alispánságtól megvált, szomszédok lettek.

És a közelben lakott *Forster Frigyes*.

Volt is akkor majd mindennap *orvosi kongresszus*

Mikor Pestre költözött soká nem birt meg-

békülni azon gondolattal, hogy a tisztviselő telepen a hol lakott, nincs se orvos se patika.

No de azután jött oda egy orvos *Papp Gyula*, a ki ügyesen és hüen kezelte haláláig. Megszerette a doktorkát s ha már egy nap nem látta, attól lett beteg.

Pongrácz Lajost hosszu és kínos betegség gyötörte. De azért birt lelki erővel, hogy minden ügyében maga tegye meg a végintézkedéseket.

Azelőtt félt a haláltól, most mint hős halt meg. Bátra szembe nézett vele és várta türelmetlenül, mert minden perc, a melylyel késik egy egész esztendő volt neki a szenvedőnek.

Most már nem szenvedsz nemes lélek. Hidedgülő kezdedben egy Szondy kéziratral haltál meg. Azt hiszem utolsó szavad is — Drégely hősről szólhatott.

Ott pihensz már az édes szülőföldben, abban a csendes, kis faluban melyben születél s a hová lelked mindég sovárgott, a hová lelked mindég haza haza sirt

Ott pihensz abban a megyében a hol dicső hősed porai is nyugszanak. E tudat fogja megédesíteni örök álmodat!

És most mintha lelki szememmel látnám Szondyt és Pongrácz Lajost az igazak honában összeölelkezni s mintha hallanám szent fogadásukat, hogy nem hagyják el egymást soha!

S ha kedves olvasóink, most e sorok végén azt gondolják, hogy én elfogultan irtam Pongrácz Lajosról, ne vegyék tőlem rossz néven e gyöngeséget, mert ő az én szeretett, kedves nagybátyám volt, a kinek ideális lelke rám varázserővel birt s ha valaha valamiben egykor hasznára lehetek a közügynek, ezt én csak neki tulajdonítom, neki köszönhetem, mert őt választottam példányképemül, ő tőle tanultam meg szeretni a hazát, szeretni a megyémet.

Isten veled, kedves Lajos bácsi, igyekszem hozzád méltó lenni. S ha nem fog sikerülni, csak gyengeségemnek tudd be.

Találkozunk!

P. E.

Iparos tanonciskolánk.

Midőn ipariskolánk ez évi eseményeit elsorolom, teszem ezt azon jóakaratu szándékkal, hogy az iparos osztály előtt iskolánk beléletét feltárjam, miszerint az működésünk irányát s a nemes célt, mely munkánkban vezérelt, megismerhesse, hogy nekünk az iparos oktatás nagy és terhes munkájában segédkezet nyujtson.

Fájdalom, hogy e téren ezideig magunkra voltunk hagyatva különösen az iparosok részéről, kiknek a legfőbb érdekük, első és legszentebb kötelességük volna az iparos-oktatást közreműködésükkel azon magaslatra segíteni, melyet korunk annyira követel, hogy eddigi elhagyatottságukból szellemileg kimagasodva, a külföldről iparunk ellen irányzott áramlatnak sikeresebben ellenállhassanak. Ma már nem elég a munkaképesség, hanem szükséges ahhoz még kellő szakismeret, valamint az egyes iparágak fejlődésének és haladásának folytonos figyelemmel való kísérése, mi pedig szellemi készütség nélkül nem érhető el.

Ezek előre bocsátása után, iskolánk lefolyt tanévi állapotát a következőkben terjeszthetem elő:

A tanulók felvétele a miniszteri szabályrendelet értelmében 1898. évi szeptember hó 1-15-ig eszközöltetett; ez idő alatt beiratkozott 80 tanuló, mely létszám az év végéig 104-re szaporodott. A tanítás kezdetét vette szept. 16-án előkészítő első és második osztálylyal s így a lefolyt tanévben 104 iparos tanuló két tanteremben két tanító és két hitoktató vezetése alatt nyerte oktatását. A tanítás nevezetesebb ünnepek kivételével megszakítás és akadály nélkül folyt az évzáró vizsgálatokig.

Tanhelyiségül a róm. kath. iskolában 2 tantem használtatott fel, melyben a tanítás hétfőn és kedden d. u. 5-8 óráig, vasárnap pedig 2-4 óráig tartatott meg.

Ami a bevégzett tananyagot illeti, e tekintetben az ide vonatkozó miniszteri rendelet szolgál irányadóul.

Az előmenetel tekintetében a tanügyi bizottság vizsgáló alkalmával — kielégítő eredményt konstatait dacára annak, hogy itten a tanoncoknak egy igen jelentékeny száma az ipariskolába való belépésekor az abc-ét sem ismeri s továbbá, hogy a tanoncok kizárólag és egyedül az iskolai tanulásra vannak szorítva, a mennyiben mestereik általában tiltják tanoncaiknak az otthon való tanulást s így eshetett még azután azon elég szomorú dolog is, hogy több tanonc egész éven át nem tudta megtanulni az egyszerű egyet.

Az iskolalátogatási kedv a tanoncoknál növekedőben van, mi onnan is kitetszik, hogy a tanoncok jobbjai több esetben arról panaszkodtak, elkésés esetében, hogy mestereik szándékosan tartják vissza az utolsó pillanatig s még utközben is megbizásokat végeztenek velők; de az iskolában való késedelmes megjelenéssel és kisebb — bár igazolt — mulasztásokkal a tanulók ez évben is sok kellemetlenséget okoztak tanítóknak.

A tanulók erkölcs tekintetében még mindig kifogás alá esnek, eltekintve a pajkosságból eredő sok kihágástól, nagy baj az, hogy gyakran a büntető törvénybe ütköző cselekményeket követnek el és 14—15 éves koruk dacára már venerikus betegségekben a kórházban heteken át fekszenek. Elég szomorú képe ez tanulóink erkölcsi állapotának, aminek oka abban rejlik, hogy a tanító mesterek csak többnyire annyit gondolnak tanoncaikkal, amennyire ezt az ő érdekük kívánja s így nem csoda, ha az úgy a rossz, mint a jó behatások felfogására fogékony lelkű ifjak önmagukra hagyatva az élet viharában testileg, lelkileg elsüllyednek.

A tanító-testület egész éven át lankadatlan kitartással teljesítette kötelességét s ha mindenben a kitűzött célt elérni nem bírta, nem rajta mult.

Az ipartanügyi bizottság lelkes elnökének vezetése alatt szintén mindent megtett, mit az iskola érdekében tehetett, minden szükséges alkalmammal gyűlésezett s megadta a tanítótestületnek az eszközöket, melyekre a sikeres tanításnál szüksége volt. A bizottság idejéi tevékenysége méltó folytatása az eddigi kitaró buzgalmának.

Iparos tanonciskolánk törvényszerű fentartója Ipolyság nagyközség; miután azonban a község szorult anyagi viszonyainál fogva — ezen iskola a költségvetésben felvett 556 frt kiadásait megközelítőleg sem fedezheti, csakis 50 frttal segíthetvén évenként az iskolát, ez okból a szükséglet fedezésére a nmélt vall. és közokt. miniszterium a megyei alaptól 400 frtot és a beszercebányai keresk, és iparkamara pedig 50 frtot adományozni kegyes volt.

Kedves kötelességemnek ismerem ezuttal megemlékezni iskolánk egyik jóttevőjéről, Berzeller Lajos ipolysági kereskedő urról, aki, hogy valamelyik kiváló ügyességet tanusított tanulót a zárvizsga alkalmával kitüntetni lehessen, egy db. 10 kor. arany jutalomdíjat bocsájtott a bizottság rendelkezésére, mely a többi díjakkal együtt kiosztatott.

A rajz- és tanoncok munkakiállításal egybekötött évről vizsgálat szép számu érdeklődő közönség jelenlétében f. é. június hó 21-én d. u. tartatott meg, mely alkalommal jelesebb és jobb magaviseletű tanulók jutalomban részesültek s ezzel bevégződött egyszersmind iskolánk 19-ik pályafutása is.

Iskolánk ez évi történetének fentebb jelzett szerény mozzanatait, anyagi szellemi és erkölcsi állapotát egyenként elősorolván, azon üdvös óhajással végzem soraimat, vajha iparosaink felfogva a törvénynek rájuk nézve boldogító hatását, a gondviselésükre bizott tanulók erkölcsi és szellemi kiképzésében az iskolával lépést tartva fokozatosan előre haladni igyekezzenek!

Igazgató.

A h é t r ő l.

— A királyné képe. Boldog emlékü nagyszonyunk Erzsébet királyné arcképét megyei székhá-

zunk nagyterme számára V a s t a g h György ismert jeles művészünk festi meg, kivel C z i b u l y a László alispán a szerződést már megkötötte. A diszes kép novemberre készül el.

— Az alispánház öröme. *Czibulya* László alispán családja szép örömnepre készül. Ugyanis szeptember 2-án köt boldog házassági frigyét *Gyurcsik* Géza dr. mátkájával *Czibulya* Máduska kisasszonnyal.

— A törvénykezés köréből. S z l á b y László az ujonnan kinevezett vámosmikolai kir. aljárásbíró állását holnap foglalja el.

— Árlejtés a város bérházaira. Ipolyság város két ujonnan építendő bérházára a versenytárgyalást szombaton e hó 26-án tartják meg a városház tanácsstermében. Múltányos dolog lenne, ha e kiadós vállalatot is helybeli vállalkozók nyerhetnék el.

— Névnepok. Pénteken e hó 18-án volt Ilona napja, melyen az Ilonákat érték mindenféle a gratulációk. E névnepot Winkler József deméni földbirtokos neje vasárnap egy nagyobb társaság környezetében ilte meg, mely a vendégasztal gasztrikus élvezetei mellett hajnalhasadtáig elnyult táncban talált vidám szórakozást. — Vasárnap aug. 20-án István napja volt, melyen B e r k ő István és Soltész István drnál kilineseltek sűrűn a gratulások. Berkő Istvánt a takarékpénztár tisztviselői és a tüzoltó egylet testületileg üdvözölték.

— Jegyzői helyettesítések. *Horch* Oszkár a nagycsalomiai járás főszolgabírája a Clementis Kálmán és Freeska Samu nyugdíjaztatása folytán megürült *középpalotái* körbe *Kratochvill* Kálmán segédjegyzőt, — a *szécsénkei* körbe *Sztréhar* József irnokot körjegyzővé helyettesítette.

— Rózsás hír. B e d r o s s Péter megyei elnök t. b. pénztáros eljegyezte V i z é l y Lamy Mária urasszonyt, neh. V i z é l y Géza vaskereskedő özvegyét Szécsényben. Az esküvő szombaton lesz.

— Tanítóválasztás. O k o l i c s á n y i Zsózsike főreli okleveles tanítónt E c s e r pestmegyei község iskolaszéke tanítóntévé választotta meg.

— Szomorú rovat. S i p o s Antalék 2 hónap fiaeskája, Lacika szülei nagy bánatára tüdőgyulladásban elhunyt.

— Nyugalmazott tanítók. A tanítók munkakeptelenségét és nyugdíjaztatásának szükségességét megállapítant hivattott hontmegyei tanító vegyes nyugdíjbizottság a kir. tanfelügyelő elnökléte alatt augusztus 9-én tartotta rendes évi ülését, melyben *Oroszády* János Péter szubányi, *Koleszár* András apafalvi ág. ev. és *Hederváry* János alsó-akoncai róm. kath. tanítók kérvényeit tárgyalta s mind a három tanító nyugdíj jogosultságát megállapította.

— Uj ovoda. I p o l y - N y é k e n állami segélylyel uj községi ovoda létesült, melyhez a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter B a u e r Jozefa illavai állami ovónót helyezte át.

— Derék tanítók. Kőrösi József dr. fő és székvárosi statisztikai hivatal igazgatója által a magyar nyelv terjesztése és tanítása körül kiváló érdemeket szerzett tanítók jutalmazására tett s a kultusz miniszter által kezelt alapítványból *Heier* József nagy-marosi, *Fajllik* Antal erdőmegi, *Bodnár* Pál bácsfalusi és *Licsko* Adolf felső-bakai és *Rohács* Ödön csánki ág. ev. tanítók 25-25 frtnyi jutalomban részesítették.

— Mensa Academica. A budapesti egyetemi ifjuság körében alakult segélyző egyesületek közül a legszebb intenciókat a legpraktikusabban a Mensa Academica szolgálja. A fentartás nehéz küzdelmeitől legálább részben felmenteni a tölekvő, de szegény egyetemi hallgatókat, hogy teljesen tanulmányaiknak élhessenek, egy társaságba gyűjteni az ifjuság nagy részét, s az úgy is igen meglazult ifjusági közéletet felvirágoztatni: ezen anyagi és erkölcsi okok indították a magyar társadalmat a Mensa Academica megalkotására. Ifjusági egyesület, az ifjuság kebeléből választott 50 tagu bizottság és az ez által választott tisztikar vezetése alatt. A szegény, segélyre szoruló kollegáiknak, barátáiknak, öszintén megvállhatják szorult helyzetü et, s p r u l á s nélkül fogadhatják el baráti kezeikből a segélyt. A segélyre vonatkozólag az egyesület elnöksége a következő pályázati hirdetményt adta ki: A Mensa Academica Egyesületnél az 1899/1900 tanév I. felére a következő pályázatot hirdetem. 1. Az egyesület választmánya által betöltendő mintegy száz ingyenes, illetve féldíjas ebédsegélyre (az elnökséghez címzendő.) 2. Méltóságos bojári gróf V i g y á z ó Sándor cs. és kir. kamarás ur által betöltendő 4 ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. E kérvények a gróf ur nevére címzendők, s beadandók az egyesület hivatalos helyiségében. E 4 helyre csak kereszteny, tudomány egyetemi hallgatók pályázhatnak, 3 Budapest székes főváros, Szabadka, Szatmár-Nemeti, Pozsony városok; Trencsén, Torontál, Ung- és Háromszék vármegyék polgármestere ill. alispánja által betöltendő hat, illetve egy-egy ingyenes ebéd- és vacsorasegélyre. E kérvények az illető törvényhatósághoz címezve az illetékeség világos megjelölésével az egyesülethez adandók be. Ez alapítványi helyekre első sorban csak az ott illetékesek tarthatnak igényt. Mind-ezen bélyegtelen kérvényekhez melléklendő első éveseknél az érettségi bizonyítvány, a többieknél az index. vagy index másolat és a részletekre is kiterjedő szegénységi bizonyítvány. Az 1. 2. alatti kérvények beadási határideje szeptember 12-ike. Beadandók a főtítkár, segélyügyi előadó, hivatalos órái alatt.

— Fürdőtelep Nagy-Maroson: Nagy-Maroson annak derék, agilis jegyzője *Hollady* Nándor kezdeményezésére egy részvénytársaság egy fedett uszodát, hidegvizgyógyintézetet, kádfürdőt, esetleg gőzfürdőt szándékozik létesíteni. Nagy-Maros természeti szépségektől bőven megáldva, mindama kollékeket birja, melyeket a nyaraló közönség igényelhet és e miatt méltán van bő látogatottsága. Egyedül a gyengélkedők, különösen a gyenge idegzetű nők és gyermekek nélkülülzik a mai hygienikus követelményeknek elengedhetetlen kellékét a *langvosabb fürdőt zárt helyiségben*, a nők *vas-vagy sós-fürdőt* és mindnyájan a mai gyógy módok leghatásosabb eszközét a *hidegvizgyógyászatot*. A részvénytársaság célja e kedvenc nyaraló helyet Nagy-Marost a többi *modern nyári gyógyhelyek nveaujára* felemelni és e mellett mindazoknak, kik e vállalat létesítésében részvények jegyzésével közreműködnek *befektetett tőkéjük után kellő gyümölcsöztesztet biztosítani*. Az alapítók előzetes szakszerű tájékoztatást beszerzvéen, következő financiaiális programra alapítják a vállalat gyümölcsöztesztetését. A vállalat a téli hónapokon át hetenkint 1—2 napon működik, hogy ezáltal a téli fentartás költségeit fedezze és a nagy-marosi lakosoknak lehetővé tegye azt, hogy fürdés miatt a fővárosba ne kelljen utazniok. A tulajdonképeni működési tere májustól — októberig van, a mire is a rentabilitást akként irányozzák elő; hogy 6210 frt várható bevétellel szomben 1800 frt, ki-

adás áll elő, marad tiszta bevétel 4330 frt mely összeg a tervezett 30,000 frtos részvénytársaságnak bruttó 14,5%-ot biztosítana. A telek megválasztásánál a részvénytársaság előre gondoskodik arról, hogy a jövőben ha a körülmények megengednek, a fürdő telepet még más intézetekkel gazdagítsák, mint pl. gőzfürdő, hidegvízgyógyintézetrel egybekötött sanatorium, kaszinó kávéház és restauratio és esetleg a telepet tengeri fürdők módjára összekötésbe hozzák a Dunával. A vállalat prospektusát már közkézre bocsátották a részvénytársaság alapítói, a kik a következők: Hollady Nándor jegyző, Steiner Samu dr. orvos. Donáth Szilárd ügyvéd. Koch Károly építész m. Niogreisz István bíró. Mandl Jenő építész és építőmester. Kállai Adolf kereskedő. Bergmann Mihály téglagyáros. Rác Elek dr. körorvos, Szilágyi Vilmos magánzó. Radó Gyula nagyiparos. — A szép reményekre jogosító vállalatot maga megyénk is bizonyára anyagilag és erkölcsileg is támogatni fogja.

— **Vívó sport.** Következő tudósítást vettük: F. hó 23-án élvezetes délutánnak voltak szemtanúi a vívó sport kedvelői, mert a szünidőt élvező fiatalok egynehányja, a két hónapi szünidőt felhasználva a vívás elsajátítása céljából, bemutatta eddigi e sportban szerzett ügyességét, a szintén e célból megjelent ismerőseik előtt. — Ez alkalommal a jelen volt amatőr vívók is egy mérkőzésnek vetették magukat alá. — A vívást a mester 4 tanítványa Frischer, Mangold, Martonyi és Süszmann kezdték meg. Akadémiai iskola vívással, a melylyel első sorban a rendszer, második sorban annak fortélyai lettek bemutatva, a mit a tanítványok kellő ügyességgel végeztek. — Ezután jelentkeztek vívásra: I. Fayl és Taussig (utóbbi Santellista) és „tussok“-ra mérkőzve, kapott Fayl 12, s adott 10 asszóban. II. A mester és Neumann közti 5 pererei mansettben kapott előbbi 12 és adott 13. III. Engelhardt és Martsán közti asszóban „tussok“-ra kapott előbbi 7, adott 10. IV. Fayl és Martonyi közti asszóban „tussok“-ra kapott előbbi 0 adott 8. V. A mester és Taussig közti asszóban „tussok“-ra kapott előbbi 7, adott 22. VI. Frischer és Süszmann közti asszóban „tussok“-ra kapott előbbi 5, adott 13. VII. és végül a mester és Martsán közti asszóban „tussok“-ra kapott előbbi 6 és adott 8 tuszt. A rögtönzött zsűri tagjai Hederváry Lajos mint elnök, Nagy mérnök és Engelhardt urakból állt össze.

— **A vörös kakas.** Tűzjelzések riasztották fel szombaton délelőtt a várost. A Kossuth utcában Muladi Mihály örökösének háza ismeretlen okból kigyulladt és a pusztító elem a szalmafüdelet csakhamar elhamvasztotta. Dacára minden oltási kísérletnek az orkánná fejlődött szélben mentésről szó se lehetett, úgy, hogy csakhamar elpusztult Pap Ábris és Gál Mihály örökösének háza is. A tűzoltóság belátta, hogy a lokalizálás okából egy vagy két házfüdelet lebontani kell, a mit megselekedett is, a mennyiben Gál István és Muladi György házfüdelet lebontotta, és ezzel vetett féket a veszedelmes elemnek. Pap Ábris házában Wilhelm Károly dr. ügyvéd irodája béggett, de szerencsére előzőleg az aktacsomókat és az irattárt biztos helyre szállították. Tűzoltóságunk derekasan működött, de különösen kiemeljük Janisovszky Béla, Fluger Ferenc Reinhardt Nándor, Sukker János és Bartal Sándor tűzoltókat, kik éltük kockáztatásával, mentettek, és nemcsak a nyilvános dicséretre szolgáltak derekasan rá, de kiváló érdemet szereztek arra, hogy az erre szánt alapból főlebb-

valóik megfelelő jutalomba részesítsék. A kár körülbelül 3000 frt, de legnagyobb része a biztosításból megtérül.

— **Kutba fult gyermek.** Balla Márton gyerki bíró 2 éves László nevű fia egy óvatlan pillanatban az udvaron levő födétlenül hagyott kutba esett és belefult. A kir törvényeszk a hullát felboncoltatta, és vizsgálatot rendelt el, hogy nem terheli-e a szülőket valamelyes vétkes gondatlanság.

— **Vadászat közben.** Mind nagyobb arányokat ölt azon szerencsétlenségek száma a melyek vadászat közben — még a gyakorlott vadászt is — érik. Egy következő eseményekben szírvendítő esetről veszünk most Zentáról hírt. Rezsny Aurél, a város közszeretében álló rendőrkapitánya, a kit élete virágában szakított ki hitvese karjai közül és apró gyermekei mellől a halál szintén vadászat közben esett áldozatául egy szerencsétlen véletlennek. Kocsiról leszálltában akadt meg töltött fegyvere és a serétek testébe furódván, néhány órai kínok után halálát okozták. A „Nemzeti“ *Balesetbiztosítási Részvénytársaság*, a mely intézetnél csak hetek előtt biztosította magát Rezsny 40.000 koronára, a kárjelentés vétele után rékton kifizette a szomorúságba ejtett családnak a teljes biztosítási összeget. Most, a midőn annyi idegen elem furakodik minden téren országunkba, szinte jóleső erzéssel konstatáljuk, hogy a „Nemzeti“ az az intézet, a mely előzékeny eljárásával a közönség bizalmát maga felé vonzza. Csak a közelmúltban volt alkalmunk *Szentmiklóssy Kálmán* miskolci ülnöknek és *Vauvert Nils* tordai cellulose-gyárigazgatónak a *Rezsny* esetéhez csaknem teljesen hasonló szerencsétlenségénél (a mely esetekben a „Nemzeti“ 36.900 koronát fizetett ki) meggyőződünk, hogy a „Nemzeti“ mint elsőrangú magyar intézet fényesen igazolja a belé helyezett bizalmat.

Budapesti levél.

A századvég legnagyobb sikerei a villamosság korszakalkotó találmányának értékesítésében nyernek kifejezést. A villamvilágítás, a villamos közlekedés, a villamos hajtó-erő a gyáripár és gazdasági gépek üzemben tartása, rendkívüli előnyöket nyújtanak minden tekintetben. A fővárosban a villamos vasut forgalma megkezdésének tíz éves jubileuma augusztus elején volt; a villamos vasutat követte nem sokára a villamvilágítás, majd az erőhajtás alkalmazása is, úgy hogy most már alig van nagyobb köz-, sőt magánépület, stó gyár-, vagy ipartelep, hol nem a villamosság szolgáltatja a világítást vagy erő-hajtást s a villamos vasut keresztül-kasul szi a fővárost és kellemes összeköttetést biztosít a szomszédos nyaraló-telepekkel és falvakkal. Mindezek előállításának érdeme leginkább a *Siemens és Halske* céget illeti, mely világhírű ezen a téren s hazánkban igen sok helyen rendezte be a villamvilágítást is, a legfényesebb sikerrel, mi az általános bizalmat elnyerve, hódította meg egymás után a közvéleményt mindenütt a villamosság alkalmazásának. A *Siemens és Halske* cég telepe Budapesten, Kerepesi-ut 21. sz. a. tervezeteket és költségvetéseket kívánatra díjmentesen készít és küld.

„A magyar aszfaltbányák gazdagsága“ címmel igen érdekes közlemény jelent *Gonda Béla* jelesen szerkesztett „Műszaki Hetilap“-jában mely bizonyára érdeklíti olvasóinkat is, tehát átvesszük a következőkben: A magyar királyi földtani intézet a biharmegyei aszfaltbányákat beható vizsgálat tárgyává tette s a kiküldött főbányatanácsos és bányafőgeológus kimerítő tanulmányából következő közérdekű adatokat vesszük: A „Magyar aszfalt részvénytársaság“ bányái Felső-Alsó Derna és Bodonos község határában fekszenek a hol az aszfalt előfordulás eddig csak részben van feltárva. A feltárt területen mintegy 105 millió métermázsa aszfaltanyag van megállapítva, melylyel mintegy 381 négyszögméternyi terület volna aszfaltburkolattal ellátható. Mély furásokkal konstatáltatott, hogy a fentiekben kívül még átlag 65 méter vastag rétegű előfordulás van mely egyelőre számszerűleg ki nem fejezhető, de a fenti mennyiséget minden esetre túl haladja — A „Hazai aszfaltipár részvénytársaság“ bányái Tataros község északkeleti részén fekszenek s azokban átlag 2,5 méter vastag rétegben mintegy 75 millió métermázsa nyers aszfaltanyag állana rendelkezésre, mivel mintegy 270 millió négyszögméternyi terület volna aszfalttal burkolható. A mély furások eredménye itt is az, hogy ezenkívül még kiszámíthatatlan mennyiség van a mélyekben mintegy 26 méternyire fekvő rétegekben. — Ezen két hazai vállalat bányáiban mintegy 651 millió négyszögméternyi terület aszfaltozásához szükséges anyag van már feltárva — s ha tekintetbe vesszük, hogy Budapest fő- és székváros összes utcaterülete mintegy 3 1/2 millió métert tesz ki, — fogalmat alkothattunk magunknak ezen bányák rendkívüli gazdagságáról.

A háztartásban igen fontos cikk szállítási vállalat lépett legközelebb életbe Budapesten. *Zinhaber testvérek* (IX., Mester-utca 33.) városzerte előnyösen ismert nagyentes cég rendezett be zsirszállító vállalatot s a legkitünőbb disznósirt szállítják kilonkint 51 krért. vagy az esetleges napi árfolyam legalacsonyabb áraival. Az edények 10 és 20 kilos pléhdobozok, melyek igen célszerű, könnyű faládáscsákba helyezve szállíthatnak a vidékre, 15 krajcár csomagolási költséggel. E vállalat igen jó szolgálatot van hivatva teljesíteni a háztartás e fontos cikkének tiszta egészséges minőségben való szállításával, minek garanciáját képezi a cég fővárosszerte ismert jó hírneve. Egy tíz kilos mennyiség próbamegrendelése mindenkit meggyőződött arról, hogy egy valóban szolid vállalat igen előnyös kiszolgáltatásában részesült.

A fővárosba utazó vidéki közönségnek, mint a legkellemesebb otthont ajánljuk *Gundel János* „István főherceg“-hez címzett szállodáját, a Ferencz József-tér és Akadémia-utca sarkán. Ez a legszebb fekvésű, minden kényelemmel berendezett szálloda, Gundel János személyes felügyelete alatt, példás tisztasággal és leggondosabb kiszolgálásával, jutányos szobaáráival, minden igényt teljesen kielégít. A szálloda éttermében a legizletesebb ételek és tiszta jó italok szolgáltatnak ki s rég ismert jó hírnevét ezuttal is csak emlékezetbe kívánjuk juttatni.

Ipolysági piaci árak.

(1899. augusztus 22)

Buza mm.	7 60—7 80
Rozs	5 80—6 00
Arpa	6 00—7 00
Zab	5 00—6 00
Burgonya	2 00—0 00
Széna	1 80—0 00
Szalma	0 80—0 00
Kukorica	6 00—6 00
Bükköny	0 00—0 00

Nyilt-tér.

(E rovat közleményeiért nem felel a szerkesztő.)

Köszönetnyilvánítás.

A f. hó 19 diki tüzeset alkalmából támadt zavarodottságomban meg sem jegyezhettem magamnak azon urakat, kik ügyvédi irattárom megmentésében fáradozni szivesek voltak — és mert ekkép azok emberbaráti szivességét személyesen meg sem köszönhettem — azoknak ezért ez uton rovom le hálás köszönetem.

Tisztelettel
Wilhelm Károly dr.
ügyvéd.

Nyilatkozat.

Boldogult férjem néhai *pacséri Rezsny Aurél Zenta* város rendőrkapitánya, ki 1899. március 28-án a „Nemzeti” baleset biztosító részvény társaságnál baleset ellen biztosította magát 1899. aug. hó 3-án vadaszat közben a fegyver véletlen elsülése folytán elhalálozván, a nevezett társaság a teljes biztosított összeget, azaz 40.000 koronát (negyvenezer koronát) nekem a kárjelentés vétele után rögtön kifizette. A „Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnak” ezen gyors és méltányos eljárása folytán indíttatva érzem magamat hálás köszönetemet nyilvánítani

Zenta 1899. augusztus hó 11-én.

özv. *pacséri Rezsny Aurélné*
szül. Kunszató Berta

Dr. Hajdu Dezső
ügyvéd

Heiszler Ferenc
gyógyszerész
mint tanuk.

KÉRDEZZÜK MEG A HÁZIORVOST!

Krondorff
alkálikus természetes savanyuvíz

MINT NYÁLKA OLDÓ SZER
ugy magában mint meleg tejjel vegyítve
KÖHÖGÉSNEEL, REKEDTSÉGNEL
TÜDÖHURUTNÁL stb.
legjobb gyógyszerrel ajánltatik.
NEHEZEN EMÉSZTŐ, GYOMORHURUTNÁL KITÜNŐ HATÁSA VAN!
Főraktár **RUMANN LAJOS** cégénél.

HIRDETÉSEK.

1776. 1899. tkv. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vámos-mikolai kir. járásbíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Marcsék

Ferencz végrehajthatónak Markus Lázár, ipolysági takarékpénztár, Hadl Miksa és Bus János korábbi végrehajthatóknak Hegedüs István végrehajtást szenvedő elleni 95 frt. 176 frt. 30 frt. 60 frt. 26 frt. tőkekövetelések és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a vámosmiskolai kir. járásbíróság területén levő Bajta község határában fekvő a bajtai 52 sztjkvben Hegedüs István végrehajtást szenvedő tulajdonául bejegyzett I. 2. 3. sorsz. a. 817. 942. hrsz a. birtokra 12 frt. a † 22. sor. 1242. hrsz. „öreghegy” pincére 2 frt a † 2. sor 394. hrsz. a. „laposmák alatt” szántóra 280 frt a † 3. sor 687. hrsz. a. „Hidon aluli” rétre 85 frt. a † 4. sor 1057 hrsz. a. „káposztás” szántóra 5 frt továbbá a Hegedüs Imre és neje Henrik Ilona tulajdonául a bajtai 299. sztjkvben I 2.—11 sorsz. a bejegyzett 1/6 urbéri kültelekre 505 frt és az ottani 432. sztjkvben † 2. sor 307 hrsz. a. „kasa (partoni)” kertre 1 frt. valamint az ottani 433 sztjkvben 1/6 részben Hegedüs István végrehajtást szenvedő és 1/6 részben Hegedüs Imre és neje Henrik (Hendrich) Ilona tulajdonául bejegyzett † 1. sor 1238 hrsz. a. „öreghegyi” szőlőre 6 frt 20 kr. az ottani 359 sztjkvben † 1—9 sorsz. a foglalt közös legelőből: A. 80. a. Hegedüs Istvánt egy zsellérség után illető 2/300 részre 1 frt 40 kr. B. 65. 66. a. Hegedüs Imre és neje Henrik Ilonát 1/6 telek után illető 2/300 részre 1 frt 40 kr. végre az ottani 360 sztjkvben † 1—2. sorsz. a. foglalt közös erdőből: A. 80 alatt Hegedüs Istvánt egy zsellérség után illető 2/300 részre 1 frt 40 kr B. 68. 69. alatt Hegedüs Imre és neje Henrik Ilonát 1/6 telek után illető 2/300 részre 1 frt 40 krban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi október hó 2-ik napján d. e. 10 óraker Bajta község bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékoznak tartoznak az ingatlanok becsárának 10 %-át vagyis 1 frt 20 kr. 20 kr. 28 frt. 8 frt 50 kr. 50 kr. 50 frt 50 kr. 10 kr. 62 kr. 14 kr. 14 kr. 14 kr. 14 krt. készpénzben, vagy az 1881. LX. tc. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tc. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt V.-Mikolán, 1899. június 3-án.

A kir. jbiróság mint tkvi hatóság

Markó
kir. aljbiró.

E l a d ó

a Kossuth utcában a 211. számú

h á z,

mely többrendbeli lakásból, 2 kert 2 magtár, istálló és mellék-helyiségekből áll. — Megkeresések a tulajdonos **Papp Ábrahám** állami állatorvoshoz **Makóra (Csanád megye)** kéretnek.

2-4

Hirdetmény.

Szeptember hó elsejével új ciklust kezdek vivóiskolámban a melyre a sportkedvelő közönség figyelmet felhívom.

Hetenként három óra.
Tandij egy óra 5 frt.

Tisztelettel:
Nemes Hatos István.

A díjak rendkívül mérsékeltok
Lovak és szarvasmarhák

biztosítása

A magyar kölcsönös állatbiztosító

társaság mint szövetkezet

Budapest, VII., Erzsébet-körut 27.

biztosításokat elfogad lovak és szarvasmarhák e hullása következtében beállott káresek megtérítésére.

Kártérítés igénye fennáll, ha közönséges és járványos betegségekben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá ha kényszervágás rendeltetik el.

Az intézet élén állanak a következő földbirtokosok: báró **Stojanovics György**, elnök, báró **Ambrózy Gyula**, gróf **Bethlen Balázs** es. és kir kamarás, országgy. képviselő, dr. **Béldy László**, orsz. képviselő, **Chernel György**, es. és kir kamarás, orsz. képviselő, báró **Jósika Gábor**, es. és kir. kamarás, orsz. képviselő, gróf **Korniss Károly**, főrendiházi tag, báró **Nyáry Béla** es. és kir kamarás, gróf **Ráday Gedeon**, dr. **Simay Aladár**, a Magy. agrár- és járadékbank r. t. gazd. tanácsosa, dr. **Tetőtleni Árpád** ügyvéd, **Tahy István**, es. és kir. kamarás, Pestm. gazd. egy. alelnöke, **Zaleski Jenő**, dr. **Pajor Ignác** vezérigazgató.

Felvilágosítást szivesen szolgál az igazgatóság és a képviselőnk: **Zmeskál György** Ipolyságon.

A díjak rendkívül mérsékeltok.

7-15

Hirdetéseket a széken keresztül ezer példányban megjelentető **Hontai Naptárba** még mindig felvesz jutásnyos árban a Kiadóhivatal.

Eladó kéz alatt!

A 170 telekkönyvi számu 145 ház szám alatt levő 87 □-öl=313 m² területtel bíró szép fekvésű özv. Makk Jánosné tulajdonát képező

ház

a várhegy utcában. Van a telken két kő épület, mely áll 3 szoba és egy konyhából, két kő és egy fából való kamra, egy igen jó mély borpince stb. és a Kómájon 200 □-öl területű szőlő és ugyan csak a Kómájon levő k. b. 120 □ öl területű

szántóföld

és a várhelyen egy kis szőlővel együtt összesen 1200 o. é. forintért.

Bővebb felvilágosítás nyerhető Ipolyságon mint a tulajdonos megbízottjai Varga József hivatal-szolgánál és Bulla Adolf takarékpénztári szolgánál, írásbelileg pedig ö z v. Makk Jánosné tulajdonosnál (lakik Budapest, Fehérvári ut 10420. szám alatt).

Haszonbérbeadás.

Hontvármegyében: Szud, Egyházmarót, Bácsfalu, Darázi, Kókeszi, Sirak, Gyürki Terbegec és Nógrádvármegyében: Borsós-Berinke, Berki, Romhány, Felső-Bodony községek területén fekvő, kiskoru ifju SEMBERY ISTVÁN tulajdonát képező szántóföldekből és ezenkívül kert, park, rét, szőlő, legelő, kitűnő kőbánya és erdőből álló 6000 hold (holdját 1200 □-ölével számítva), területi ingatlanok egészebe vagy részletekben, a rajta levő urasági lakok és összes gazdasági épületekkel együtt, Hontvármegye árvaszékének 11334/1898. szám alatt kelt végzése folytán 1899. október hó 1-től kezdve egymásután következő nyolc évre. azaz 1907. évi október hó 1-ig terjedő időre haszonbérbe adtnak. A haszonbérbeadás az előre megállapított haszonbérleti feltételek mellett zárt ajánlat útján fog eszközölni. A zárt ajánlatok a haszonbérleti feltételekben meghatározott óvadékkal együtt Sántha Béla, Hontvármegye főjegyzője, ipolysági lakos, mint kiskoru ifju Sembery István gyámja kezéhez legkésőbb 1899. szeptember hó 25-ig nyújtandók be.

A haszonbérleti feltételek Sántha Béla gyámnál, továbbá Hontvármegye árvaszékénél és dr. Dedinszky Béla ügyvédi irodájában (Budapest, VIII., Baross-utca 59., 1. em., 3.) megtekinthetők és ott egyéb felvilágosítások is megkaphatók.

A haszonbérbeadni szándékozók tájékoztatására tudtul adatik, hogy a birtokok Hont és Nógrád vármegyéknek legkiesebb és legdusabb termésű helyein fekszenek, Szudon 110 holdas ritka szépségű park és gyönyörű nagy kastély van, ugyszintén Berkiben és Borsós-Berinkén is megfelelő kényelmes, szép fekvésű uri lakok állanak a bérlő rendelkezésére.

Ipolyság, 1899. augusztus hó.

Sántha Béla
mint kk. ifju Sembery István gyámja.

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmű a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERÉB JÓZSEF,
GOLDSZHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR
közreműködésével szerkeszti

MARCZALI HENRIK

*Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal
50 történelmi térképpel, 8500 szövegoldallal.*

<p>Megjelenik tizenkét kötetben</p> <p>famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.</p> <p>Egy-egy kötet ára</p> <p>rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával</p> <p style="text-align: center;">8 frt.</p> <p><small>Minden négy hónapban egy-egy kötet jelenik meg.</small></p>	<p>Megjelenik füzetes kiadásban is</p> <p>240 füzetben.</p> <p><small>Több füzet semmikép sem lesz.</small></p> <p><small>Hetenkint egy füzet fog közrebocsáttatni.</small></p> <p>Egy-egy füzet ára</p> <p style="text-align: center;">30 kr.</p> <p><small>A füzetes kiadáshoz díszes be-kötési táblák szállítanak.</small></p>
---	---

A Nagy Képes Világtörténet megszerzhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvárusnál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

aj kötetenkint utánvétellel bérmentve,
bj havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvtárhoz vagy előírt kiadóhoz tartoznak.

*

Tájékoztató képes prospektust
vagy
mutatónyfüzetet
ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala
Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténelmi mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, céljában, eszközeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez. Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi kötelesség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történelmi térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített historiai muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a minőt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műremekekről egybegyűjtött a a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik. Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítványa barátja, tanácsadója, minden uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy magyar vállalkozást a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat
magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Révai Testvérek
irodalmi intézet és könyvnyomda

Előfizetők gyűjtők szíveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.